

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU

Naziv predmeta	Statistička fizika				
Akadska godina	2021./22.				
Studijski program	Diplomski studij	Smjer	Inženjerstvo i fizika materijala		
Status predmeta	obavezan	Godina	1	Semestar	zimski
BODOVNA VRIJEDNOST I NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE	ECTS koeficijent opterećenja studenta		Broj sati (P+V+S)		
	6		30+15		
NASTAVNICI / LABORANTI	Ime i prezime		Kontakt (email, telefon)		
Nositelj predmeta 1	Tomislav Terzić		tterzic@phy.uniri.hr		
Asistent 1					
Laborant 1					
ODRŽAVANJE NASTAVE	Vrijeme		Učionica		
Predavanja	utorak 9-11		O-152		
Vježbe	petak 12-13		O-161		
Seminar/Praktikum					
KONZULTACIJE	Vrijeme		Ured		
Nositelj predmeta 1	prema dogovoru		O-S12		
Asistent 1					
Laborant 1					

II. POPIS TEMA - PREDAVANJA

Tjedan	Datum	Sati	Tema
1.			Termodinamika: funkcije stanja i funkcije procesa, jednačba stanja, zakoni termodinamike
2.			Termodinamika: termodinamički potencijali. Statističke osnove termodinamike: makroskopska i mikroskopska stanja, klasični idealni plin
3.			Elementi teorije ansambla: fazni sustav klasičnog sistema, mikrokanonski ansambl, primjeri
4.			Kanonski ansambl; fizičko značenje statističkih veličina u kanonskom ansamblu, particijska funkcija
5.			Kanonski ansambl: sistem harmonijskih oscilatora
6.			Velekanonski ansambl: fizičko značenje statističkih veličina u velekanonskom ansamblu
7.			Fazna ravnoteža, Clausius-Clapeyronova jednačba
8.			Formulacija kvantne statistike
9.			Teorija jednostavnih plinova: idealni plin u kvantno-mehaničkim ansamblima

10.		Teorija jednostavnih plinova: kinetička razmatranja
11.		Idealni Bozonski sistemi: velekanonski potencijal i broj čestica
12.		Idealni Bozonski sistemi: Planckova raspodjela
13.		Idealni Fermionski sistemi: velekanonski potencijal i broj čestica
14.		Idealni Fermionski sistemi: Fermijeva energija
15.		Jako degenerirani Fermionski plin

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

Aktivnost koja se ocjenjuje	Udio aktivnosti u ECTS bodovima	Maximalan broj bodova
Kolokvij (2)		70
Završni ispit		30

OPISI AKTIVNOSTI KOJE SE OCJENJUJU

Kolokviji se održavaju tijekom nastave, a sastoje se od rješavanja problemskih zadataka. Za izlazak na završni ispit potrebno je potpuno ispravno riješiti barem 1 zadatak na svakom kolokviju.

Studenti koji na kolokviju ne ostvare pravo na izlazak na završni ispit, moraju pisati pismeni ispit prije izlaska na završni ispit. Pismeni ispit se sastoji od rješavanja problemskih zadataka. Za izlazak na završni usmeni ispit potrebno je potpuno ispravno riješiti barem 1 zadatak.

Na završnom ispitu studenti usmeno odgovaraju na postavljena pitanja vezana uz gradivo obrađeno na nastavi.

IV. DODATNE INFORMACIJE O PREDMETU

Pohađanje nastave

Pridržavanje dogovorenih rokova

Ostale relevantne informacije

Literatura:

1. Vladimir Sips: Uvod u statističku fiziku, Školska knjiga Zagreb, 1990. (knjižnica)
2. Pathria & Beale: Statistical Mechanics; Elsevier, 2011.

Očekivani ishodi učenja za predmet

Student će nakon položenog ispita biti u stanju:

1. Objasniti vezu između statističke mehanike i termodinamike.
2. Formulirati teoriju ansambla.
3. Opisati sličnosti i razlike između mikrokanonskog, kanonskog i velekanonskog ansambla.
4. Primijeniti teoriju ansambla na osnovne fizikalne sisteme – izvesti partijske funkcije i izračunati termodinamičke parametre.
5. Formulirati kvantnu statistiku i kvantno-mehaničku teoriju ansambla.
6. Navesti osnovne primjere idealnih bozonskih sistema te izračunati njihove termodinamičke parametre.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
UNIVERSITY OF RIJEKA

ODJEL ZA FIZIKU
DEPARTMENT OF PHYSICS

Radmile Matejčić 2 · 51000 Rijeka · Hrvatska
tel: +385 51 584600
www.phy.uniri.hr · e-mail: fizika@phy.uniri.hr

7. Navesti osnovne primjere idealnih fermionskih sistema te izračunati njihove termodinamičke parametre.